

חה והמספוא; אולם הדברים הם חשובים למדי ואסור להזניח זאת. ואין להסתפק עוד אך ורק בקביעה ואישור של העובדה ש"טיב השחת ירוד מאד", כפי ששמענו זאת ב"ועידתנו.

ואותם הדברים אפשר להגיד בכל הנוגע לייצור המספוא הירוק. מוכרחים לשכנע את מזכירות המשרדים שבתנאים של היום השוררים בשוק המזון המרוכז לא תהיה כל אפשרות לקיים את ענף הרפת על רמה גבוהה באם לא תסופק לעדר מנת ירק מלאה שבעי-קרה תהיה מהאספסת.

הכרחי הדבר שכל הפעולות בקשר עם

המרצת ייצור המספוא הגס והשבחתו תי-עשינה על ידי אנשים שיבואו מהחוץ; לדעתם ולתביעתם תוקדש תשומת-לב גדולה יותר מאשר לזו של הרפתן שבבית. וצריך לגשת לפעולה מיד ולא לדחות לעת מצוא. נודרו ונעשה את כל המטול עלינו; ויש לקוות שמאמצינו ישאו את פרים כבר בעונה הקרובה; ובעתיד הקרוב נוכל שוב להצביע על עליה בתנובת עדרינו שלדעת הכל הם מוכשרים להניב הרבה יותר ממה שהמניבים כיום.

דוד זוננפלד

קב' שדה-נחמיה

מה גרם לעליה בתנובה?

ד"ר האמילטון חקר את סיבות העליה בתנובה בעדר הבקר שבנירזילנד. התנובה לפרה עלתה ב"27.5 ק"ג שומן לתקופת חליבה במשך 24 שנים (משנת 1919 עד 1943). רוכזו מספרים מאלפי עדרים ובכל מקום בררו גם את הסיבות הישירות לעליה בתנובה. עם סיכום המחקר קבע ד"ר האמילטון את הגורמים לעליה כדלקמן:

- (1) עליה של 0.9 ק"ג שומן (3.3%) באה עקב בחירת אמהות משובחות לרבייה.
- (2) עליה של 3.6 ק"ג שומן (13.1%) באה עקב סילוק ירודות התנובה מהעדרים.
- (3) עליה של 7.2 ק"ג שומן (26.2%) באה עקב החלפת הגזע הקודם בגרסיות.
- (4) עליה של 15.8 ק"ג שומן (57.4%) באה עקב שיפור תנאי ההזנה והטיפול.

במשקים שבנירזילנד הניבו הפרות הכבדות, שלא מגזע הגרסי, 2933 ק"ג חלב בן 3.5—3.8 אחוזים שומן ובס"ה כ"100 ק"ג שומן. שיעור העומס לכל 100 דונם היה 9 ראשי בקר ובהתאם לכך הניב כל דונם 270 ק"ג חלב שהכילו כ"10 ק"ג שומן. לאחר שהחליפו את הפרה הכבדה בפרה הגרסית הקלה שתנובתה נעה סביב 2630 ק"ג חלב עם 136 ק"ג שומן (אחוז השומן 5.1—5.4) עלה כושר העומס לכל 100 דונם כדי 10.1 ראשי בקר והתנובה לכל דונם הגיעה ל"285 ק"ג חלב שהכיל כ"15 ק"ג שומן.